

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

1327198

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/41491 GK 106
7/45092 GK 155
7/45261 GK 160
7/45263 GK 160
12 Temmuz 2021
7/45347 GK 163
7/45348 GK 163

.../.../2021

7/45349 GK 163

7/45346 GK 167

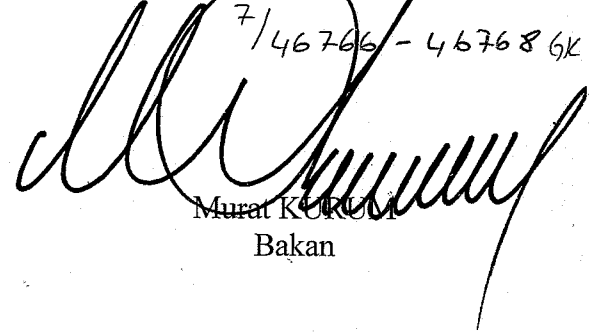
7/46138 - 46145 GK 16

7/46288 - 46291 GK 1

7/46488 - 46489 GK 17

7/46628 - 46629 GK 1

7/46766 - 46768 GK

Murat KURU
Bakan

7/43965 GK 137

7/44313 - 7/44314 GK 142

7/44642 GK 151

7/44885 GK 151

7/44971 GK 154

7/45152 GK 159

7/45257 - 45258 GK 160

7/45464 GK 164

7/45628 - 45629 GK 167

7/45842 - 45854 GK 168

7/45873 GK 168

7/46137 GK 169

7/46418 - 46421 GK 172

7/46941 GK 178

EK:

-Liste (7 Adet, 10 Sayfa)

-Cevap Yazısı (121 Adet, 247 Sayfa)

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN GÖKAN ZEYBEK'İN
TBMM 7/46489 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Deniz salyası olarak da bilinen müsilaj tabakası salyaları, ocak ayından beri Marmara Denizi'nin büyük bir bölümünde yoğunlaşmaktadır. Bu müsilaj tabakasının artışı denizlerdeki oksijen seviyesini düşürmekte, canlıların yaşamlarını tehdit etmektedir. Bununla birlikte kirlilik ve kokunun çevreyi rahatsız ettiği ve balıkçıların iki aya yaklaşık bir süredir avlanmaya ara vermek zorunda kaldığı görülmektedir. Marmara Denizi'ni kaplayan bu beyaz tabakanın denizlerin kirliliği sebebiyle ortaya çıktığı ve aylar öncesinde "doğa olayı" denilerek önlem alınmaması sonucu yayıldığı bilim adamları tarafından belirtilmiştir. Bununla birlikte Ege Denizi'ne doğru yayılmakta olduğu da ifade edilmektedir. Sularımızda yaşanan bu kirliliğe karşı önlemlerin zamanında ve olması gerektiği gibi alınmaması iklim krizini derinleştirmektedir. Bunun yanı sıra, Marmara Denizi'nin geleceğini olumsuz yönde etkileyecek bir konu da yapımı planlanan "Kanal İstanbul." Kanal İstanbul'un boyutları itibarıyla İstanbul Boğazı'nda olduğu gibi Kanal içerisinde iki yönlü bir akıntı sistemi geliştirilemeyecek olması sebebiyle Karadeniz'in kirli suları Marmara'ya dolacaktır. Marmara Denizi'nde bol besinli üst tabaka can çekişen alt tabakaya baskı yapacak ve oksijen hızla azalacaktır. Oksijen bitince kimyasal dengeler alt üst olacak, alt tabakadaki hidrojen sülfür yoğunluğunu hızla arttıracak ve Marmara Denizi çürük yumurta gibi kokacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Marmara Denizi'ndeki deniz salyası sorununun nedenleri ve Marmara Denizi üzerindeki kirlilik yükünün tespiti için gerekli çalışmalar başlatılmış mıdır?
- 2) Marmara Denizi'ndeki deniz salyasının temizlenmesi için bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 3) Marmara Bölgesi'ndeki tüm planlara esas olacak şekilde Marmara Havzasında kirlilikle mücadele odağında sağlık etki değerlendirmesi raporlarında yer alan tespit ve önerileri karşılayan bir planlama yapılması için bir çalışmanız var mıdır? Yürürlükteki alt ve üst ölçekli planların, bu koşullara göre revize edilmesi yönünde bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 4) Marmara Denizi'ndeki mevcut deniz salyası sorunundan yola çıkarsak; Marmara Denizi'nin varlığını sürdürmesi için, iklim krizini tetikleyecek olan Kanal İstanbul Projesi'nin iptali yönünde bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 5) Balıkçılarımız uzun zamandır deniz salyası sebebiyle avlanmaya ara vermek zorunda kalmıştır. Bu durum balıkçıları büyük zarara uğratmıştır. Balıkçıların uğradığı zarar karşılığı gerekli destekler verilecek midir?

CEVAPLAR:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak Marmara Denizinde oluşan deniz salyasının önlenmesi için 22 Maddeden oluşan "Marmara Denizi Eylem Planı" hazırlanmış olup, 06.06.2021 tarihinde Marmara Denizine kıyısı olan tüm illerin üst düzey yöneticileri ile imza altına alınmıştır. Söz konusu eylem planı çerçevesinde çalışmalara süratle başlanmış olup, Marmara Denizindeki deniz salyasının ortadan kaldırılması için gerekli tüm çalışmalar ilgili kurum/kuruluş ve yerel yönetimler ile koordineli bir şekilde yürütülmektedir.

Ayrıca, Marmara bölgesinde kirliliğin azaltılması ve izleme çalışmalarının yürütülmesi amacıyla; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ilgili kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sanayi odaları ve STK'lardan müteşekkil Koordinasyon Kurulu; Marmara Belediyeler Birliği bünyesinde ise Bilim ve Teknik Kurulu oluşturulmaktadır.

Marmara Denizi'nde iklim değişikliğinden kaynaklanan sıcaklık artışı ile birlikte deniz suyundaki durağanlık ve azot-fosfora bağlı olarak ortaya çıkan ve Marmara Denizi'nde doğal yaşamı etkileyen afet niteliğindeki müsilağ ile mücadele etmek için Cumhurbaşkanlığı tarafından 13 Haziran 2021 tarih ve 31510 sayılı Resmi Gazete'de 2021/10 sayılı Marmara Deniz Eylem Planı Koordinasyon Kurulu Genelgesi yayımlanmıştır.

Acil müdahale kapsamında 08.06.2021 tarihinde 7/24 esasıyla Marmara Denizi'ndeki müsilağın temizlenmesine yönelik deniz yüzeyi temizleme araçlarıyla başlatılan temizlik çalışmaları, bir seferberlik anlayışıyla tüm kurum/kuruluşlar, belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların katılımıyla 15 bölgede (Kadıköy/Caddebostan, Tuzla Tersane, Yenikapı Açıkları, Kartal Sahilboyu, Maltepe Dolgu Alanı, Beylikdüzü/Gürpınar Sahili, Kurbağalıdere, Pendik Sahilboyu, Kocaeli Körfez, Bursa Gemlik, Balıkesir Bandırma, Çanakkale Marina Bölgesi, Çanakkale Gelibolu, Yalova Aksa Önleri ve Yalova Tersaneler Bölgesi) devam etmektedir.

Deniz salyasının oluşumunu etkileyen 3 ana faktör bulunmaktadır. Bunlar, sıcaklık, deniz içerisindeki durağan yapı ve kirlilik faktörleridir. Marmara Denizi Eylem Planı çerçevesinde bölgede bulunan mevcut atıksu arıtma tesislerinin tamamı ileri biyolojik arıtma tesisine dönüştürülecek, deşarj standartları güncellenecek, arıtılmış atıksuların mümkün olan her yerde yeniden kullanımı arttırılacak ve sanayi tesislerinin atıksu arıtma tesislerinin rehabilitasyon ve iyileştirme çalışmaları hızlandırılacaktır.

Bilindiği üzere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11 Maddesi'nde "Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıkların alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler" hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda; 2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayanılarak çıkartılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY)'nde, atıksuların boşaltım ilkeleri ve boşaltım izni esasları, atıksu altyapı tesisleri ile ilgili esaslar ve su kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılacak izleme ve denetleme usul ve esasları düzenlenmiş olup, yönetmelik ekinde belirlenen 16 sektör ve alt sektörler için alıcı ortam deşarj standartları belirlenmiştir.

Alıcı ortam kalitesinin korunması ve kirliliğin önlenmesi amacıyla SKKY'de belirtilen deşarj standartlarına uyum sağlanması şarttır. Bölgede yer alan ve alıcı ortama atıksu deşarj eden tüm sanayi kuruluşları çevre izni almakla yükümlü olup ilgili sektör tablolarında yer alan deşarj standartlarına göre SKKY'nin ilgili hükümleri çerçevesinde izlenmektedir. İlgili sektör tablolarında yer alan deşarj standartlarından bir veya birkaçında SKKY'de belirlenen sınır değerlerin aşılması durumunda ise idari yaptırım uygulanmaktadır.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler kapsamında, ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre denetimlerinin risk analizine dayalı planlanması da yapılmaktadır. Bu planlama yöntemi ile çevresel açıdan daha riskli tesislerin daha sık denetlenmesi sağlanmaktadır.

Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır. Ayrıca fiilin diğer kanunlara göre suç oluşturması halinde Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunların uygulanması için adli makamlara suç duyurusunda bulunulmaktadır.

13.06.2021 tarihi itibarıyla Marmara Denizine kıyısı olan illerimizde çevre denetimleri devam etmekte olup, su kirliliği konusunda toplam 1.201 denetim gerçekleştirilmiş, yapılan denetimler kapsamında 428 atıksu numunesi alınmış 54 işletmeye toplamda 7.166.078,00.- TL idari yaptırım uygulanmıştır.

Bakanlığımızca yapılan denetimleri uzaktan ve sürekli izleme sistemlerini ülkemize yaygınlaştırma ve bu izleme sistemlerinin yönetimleri ile ilgili faaliyetler yürütmekte olup, Marmara Denizi'nin müsilaaj durumu nedeniyle bu deniz ve kıyı bölgelerinde çalışmalar yoğunlaşmış durumdadır.

22/03/2015 tarih ve 29303 sayılı Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri Tebliği (SAİS) ile kurulu kapasitesi 10000m3/gün ve üzeri olan ülke genelinde 313 atıksu arıtma tesisi deşarj suları Bakanlığımız tarafından 7/24 anlık olarak izlenmektedir. SAİS Tebliği'nde 16 Temmuz 2019 tarihinde yapılan değişiklik ile mevcutta 10.000 m3/gün ve üzeri kapasiteli arıtma tesisleri için zorunlu olan SAİS uygulaması, daha düşük kapasiteli tesisler için (5.000 m3/gün ve üzeri) zorunlu hale getirilmiş ve bu tesislere kurulum için 2 yıllık geçiş süreci tanınmıştır. Bu izlemelerle büyük atıksu arıtma tesislerinin uzaktan denetimi sağlanmaktadır. Marmara Denizine kıyısı olan illerde toplamda 92 adet SAİS tesisi bulunmaktadır.

Bakanlığımızın yürütücülüğünü yaptığı ulusal deniz izleme programı (Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ)) verileri kapsamında Marmara Denizi'ndeki oksijensizlik durumu görülmüş ve durumun analizinin ortaya konulması için "Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) Projesinin" birinci aşaması 2017 yılında yürütülmüştür. Proje ile ilgili bilgiler başlangıç ve kapanış çalışmaları ile bölgede sorumlu olan yerel yönetimler ve Bakanlıklarla paylaşılmıştır. Kısa sürede tamamlanan Faz I projesinin ikinci aşaması olan ve ek gözlem ve verilerle daha doğru sonuç ve yargılar sağlayacak olan FAZ II ise 2021-2022 yıllarını kapsayacak şekilde başlamıştır.